

Драган Н. Лукић

КАТАТУМБО

**Агм књига
Београд, 2020**

Драган Н. Лукић
КАТАТУМБО

Рецензенти:

- *Др Славиша Ђукановић*
- *Слађана Терзић, дипл.фил.*

Издавач:

AGM књига доо
Вртларска 27, Београд-Земун
www.agmknjiga.co.rs

За издавача:

Славица Сарић Ахмић - директор и главни уредник

Дизајн корица: **Тијана Лукић**

Штампа: **Донат граф, Београд**

Тираж **150**

ISBN: **978-86-6048-019-6**

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
821.163.41-32

ЛУКИЋ, Драган Н., 1966-

Кататумбо / Драган Н. Лукић. - Земун : AGM књига, 2020 (Београд:
Донат граф). – 138 стр.; 21 cm
Тираж 150. – Стр. 137-138: Рецензија / Славиша Ђукановић

ISBN 978-86-6048-019-6

COBISS.SR-ID 19667721

Сва права задржана. Прештампавање и умножавање забрањено и у целини у деловима.

ПРЕДГОВОР

Књига Кататумбо састоји се из два дела: *Barce Rabelo* и *Трагови*.

Прва прича приказује сложену везу између жене и мушкарца који разговарају искључиво путем СМС-а, избегавајући телефон, скајп и друге модерне облике комуникације. Радња уоквирена у облику СМС-а, дочарава давно заборављено време писама. Али, када се ликови нађу у реалном свету, њихов однос се распада и једино што, као материјални траг те везе, остаје укупан збирни износ, изражен у динарима, цене коштања текстуалних порука.

Друга прича, *Трагови*, наставља да прати мушки лик у чији се живот попут времеплова, уплићу ликови и потомци из периода Другог светског рата. Из мноштва нити издваја се судбина несхваћене жене...

Тема друге приче је флерт као нешто чега се људи декларативно стиде а у суштини му радо прибегавају.

Посебну захвалност дугујем мојој ћерки, за дизајн корица.

Аутор

BARCO RABELO

ДРАГАН Н. ЛУКИЋ

Зашто се двоје, који живе у градовима удаљеним тек нешто мало више од коњског дохвата не би нашли, макар и на пола пута, чисто да ничија сујета не буде повређена, да на миру, онако необавезно попричају? Зашто се двоје, ако не воле да путују, макар кад тај пут траје мање од сата, или немају времена или их мрзи, не би прибегли модерним средствима комуникације да би разговарали, јер свакако имају заједничке теме?

Упознали смо се сасвим случајно, негде крајем октобра две хиљаде четрнаесте, тачног датума се не сећам. Покушавао сам погледом да раздвојим капи кише од водоскока. Час сам мислио да су кишне капи брже, час да су водоскоци светлији, са преливима, па опет да су капи спорије а водоскоци гушћи, капи равномерно распоређене, а вода која избија из зарђалих цеви замућена, кишне капи ситније... Овим послом хтео сам да прекратим време у тренуцима недостатка било какве инспирације. По столу су били разбацани папири, згужвани, ишарани, бели и у сваком погледу празни и безидејни.

У кафићу су сва четири стола била заузета. Седео сам сам. Остале људе у просторији сам можда и познавао, али ми бројање и анализа капи није дозвољавала да сад још и посматрам ко седи око мене. Конобари су ме сматрали инвентаром јер сам први долазио и последњи

одлазио. Пиће никад нисам мењао. Довољно је било да подигнем прст и они би ми донели продужени еспресо са млеком и чашу обичне воде. На неки прагматичан начин конобари су ме волели, јер су због мене пешачили дупло мање него због осталих гостију.

Пустим стазама трчала је гологлава девојка. Моје око је приметило да се кишне капи сливају низ косу и лице, док су се оне из фонтане само гомилале на потиљку. И када сам хтео да проверим нову методу детекције капи, девојка ми је нестала из видокруга. Већ следећег тренутка стајала је на улазним вратима. Осврнула се пар пута, као да тражи неког, а онда ми је пришла.

- Да ли је слободно? - рече храпавим гласом.

„Каква женска“, помислих, гледајући у високу девојку, бледе пути, лепих црта лица и изузетно крупних црних очију.

- Изволи.

Села је наспрам мене, скинула мокру тексас јакну и пребацила је преко наслона столице. Нисам знао шта се у таквим тренуцима ради, ко треба да започне, ако уопште треба, разговор. Заборавио сам на кишу и фонтану и годишње доба. Она је забацила главу прво уназад, па онда према поду и најзад је провукла руке од темена према крајевима, цедећи воду из косе. Исте потезе је у правилном распореду поновила још три пута. Било је у тим изнуђеним покретима неког еротског набоја. Једва сам чекао да поново забаци главу уназад како би се извио тај дуги, глатки врат. „Врат који чезне да га сада, одмах неко пољуби.“

- Хоћеш ли нешто да попијеш? рекох, савладавајући у себи безразложни страх.
- Може један чај од липе, ако има.

Подигао сам руку. Већ следећег тренутка келнер ми је донео продужени са млеком и чашу воде.

- Два чаја од липе, рекох.

Он ме је погледао више изненађено него љутито. Кафу, наравно, није вратио.

- Ја сам Драган и немам никакав надимак, рекох стављајући акценат на надимак.
- Зашто си ми то рекао?
- Зато што сам једини Драган на овом свету који нема надимак. Сви остали су Гаги, Драги, Драганче...

Конобар је прекинуо разговор. Спустио је две шоље на чијим тацнама су се налазили по четвртина лимуна и мед.

- Изволите.

Она је ставила прсте преко паре, вероватно да би их загрејала, мада мени није деловало да је напољу тако хладно. Онда је покушала да спусти лактове на сто, држећи дланове у истом положају али је онда неспретно закачила тацну и чај се просуо по папирима иако смо обоје покушали у истом тренутку да зграбимо шољу. На тренутак ме је гледала, а онда се засмејала показујући своје беле, правилно распоређене зубе.

- Јој, извини, молим те.

НА КРАЈУ СВЕГА

Током те четири године, колико сам бележио нашу преписку, укупно смо разменили 240.209 порука. У вулгарно материјалном свету какав је овај данас, рачунајући да је цена поруке 3,6 динара, потрошили смо на смс поруке 864.752 динара, односно 7.328 евра, 8.335 долара, 1.799 фунти или непознат износ талира...

Дакле, потрошили смо 864.752 динара за нешто што би она описала у само две речи: платонска љубав, док је за мене то просто била Љубав.

**МИРНО МОРЕ,
МАЕСТРАЛ У ЈЕДРИМА,
СВЕТИОНИК НА СТЕНИ,
У КОСИ ЛЕПТИР,
НА УСНАМА КАП ПОРТОА...
ЛАКУ НОЋ ПТИЦО МАЛА.**

„Брод Рабело (Barco Rabelo) је португалски теретни, дрвени брод, плитког газа, типичан за реку Доуро, који је традиционално носио велике бачве вина од луке Алто Доуро, где су се налазили виногради, до Виле Нова де Гаиа - Порто, где је вино складиштено и касније продавано странцима.

Као планински, речни брод, рабело нема кобилицу а дно му је равно, величина му варира између деветнаест и двадесет три метра дужине и четири метра ширине. Његова конструкција су преклопљене летве (плетена даска) и припада нордијском типу по чему се битно разликује од осталих бродова на Медитерану.

Са квадратним једром (најчешће само једном на прамцу), рабело је обично опслуживало шест или седам мушкараца. Реч рабело у преводу значи „мали реп“ и бродић је управо добио име по том крменом веслу које се налази са задње стране брода.

Када је било потребно, брод су уз пут вукли људи или воловске запреге...“ (*извор Википедија*).

ТРАГОВИ

Драган Н. Лукић

IX

Најбољи концерт Смака икада. Први пут су имали сву ону техничку подршку која би у нормалним условима требала да се подразумева. Велика бина, одлично озвучење, пристојна расвета и усвирана група, коју су поред оригиналне поставе сачињавали и бројни специјални гости. „Арена“ је била крцата, нафилована носталгичарима, јуношама, људима у средњој доби, женама у хипи хаљинама, насмејаним шипарицама... Једна прилично шаролика маса људи жељна добре live музике. Прави професионалци, концерт је већ према најави почео тачно у десет. Одмах сам укључио камеру на телефону и почео да снимам. Нисам желео да ми ниједан детаљ, ниједна ситница промакне. Овај концерт мора да се овековечи. А ипак ми је недостајало друштво. Све је било добро, али некако сувопарно. „Снимај господине, снимај да чује ова данашња омладина шта је музика.“ Окренуо сам се и погледао сам момка у раним двадесетим годинама како ми се смешка. Али, његове речи су имале контраефекат. Па ја уопште не уживам у концерту, чак се и мучим стално тражећи бољи положај, бољи кадар. Па онда преглед снимака, ресловање делова на којима ми се види неки од прстију или избацивање мутних кадрова, па постављање на инстаграму, па објаву на facebook life. Снимци сами по себи су постали важнији од самог доживљаја и уместо да се препустим чарима времеплова, утонем у прожимајуће соло деонице Точкове гитаре и јединствени ритам Кепиних бубњева ја, ја се нервирам што испред

мене стоји громада од неких два и десет од чије главе не да не могу да обухватим целу сцену, него не видим ни најважнији део, Р.М.Т. Угасио сам мобилни, ставио га у џеп. Ионако ће се колико сутра појавити милиони снимака. Неко време сам се скроз погубио не знајући шта да радим са собом и тек када су се зачули први тактови Плаве песме, људи су као по наредби укључили лампе правећи светлећу паучину, а ја сам извадио стари зипов упаљач...

Неко ми је длановима прекрио очи. Ову игру нисам волео ни кад сам био много млађи а сада је овај смешан ритуал можда и приличио мојим годинама. Срећом, незнанка је брзо испливала испред мене.

- Хеј, ти си! узвикнуо сам изненађено, али баш изненађено.

Она ме само једном пољубила у образ а, онда се лежерно окренула према бини.

- Не могу да верујем да ти слушаш Смак.

- Зашто? Пун си....

- Остатак одговора се улио у хорско певање тако да га нисам чуо. Нагао сам се према њој и на уво шапнуо:

- Јеси ли сама?

- Какво глупо питање. Крећући од чињенице да сам нисам могао да пронађем друштво поверовао сам да се цео свет састоји од усамљених јединки које неког траже са намером да га не нађу.

- Не. Ту сам са сестром и њеним момком. Руком ми је показала у правцу гомиле, а та рука се клатила у ритму:

- „Људи није фер

Човек живи као звер...“

Борис, непоновљиви Борис. Певао је са уживањем, без много напрезања, кристално чисто, јасно. Није ту било места за импровизације ни прескакања текста, ни: „Ајмо сви“... ни: „Руке горе...“ Хируршки прецизно, тачно. Само Серђо Блажић и он били су уникатни вокали.

- Хоћеш ли после концерта кући?

- Не. Касно је, а и сувише сам уморан, застао сам на тренутак, почешао се по глави па наставио, мрзим да возим ноћу. Преспаваћу у хотелу Москва.

- Има се, може се, рече раздрагано.

- Тако некако.

Онда је она отпевала наредне три песме док сам ја, одстајао поред ње. Нисам баш волео хорско певање, нити хорско причање, нити демонстрације нити било шта друго што има везе са психологијом масе. Песма се у трансу повијала по ободима дворане као класја жита на ветру. Једним оком сам пратио Еленино њихање куковима а другим окамењену фигуру басисте Зорана Милановића. Какав став. У тоталном нескладу са атмосфером. Лева нога напред, десна позади, мали раскорак, лице безизражајно, баш као некад Лендл, само прсти пребирају по жицама. А, кад се тело замори, само лева и десна нога промене место. Фантастично. Док је Точак мењао гитару а Кепа брисао зној са лица, Елена се осврнула тражећи погледом сестру која се очигледно негде померила. Најзад ју је угледала на неких десет метара од нас.

- Морам да идем. Лепо је што сам те видела.
- Задовољство је моје, рекох.
- Чуј, могли смо сутра заједно да попијемо јутарњу кафу.
- Могли смо.
- Хајде, зваћу те када се пробудим. Знаш, ја волим мало дуже да спавам.
- Обавезно се ти јави.

X

Већ је било прошло подне када се појавила. Ја сам дотле направио „студенски“ круг од Москве, преко Кнеза, поред запуштене Грчке краљице, до Победника, Војног музеја, где сам се дуго задржао седећи, онако клиначки, на цеви једне хаубице, па назад све до Народног позоришта, лагано Француском, па по Скадарлији и назад до некадашњег Дома ЈНА. Сео сам, попио једну јаку, турску кафу, прелистао новине, појео кесицу кокица и већ помишљао да кренем кући када ми је стигла смс порука:

„Стижем за пола сата”.

Пола сата се протегло на сат, али је стигла... Махнула ми је нехајно:

- Извини.

- Нема везе, слагао сам, шта ћеш да попијеш?
- Еспресо са шлагом, тек сам устала.
- Мени продужени са млеком.

Неко време смо се испитивачки гледали. Кафу сам попио из три гутљаја, готово врелу, док су је она уживала у сваком срку између којих је правила значајно велику паузу. Пена се залепила за усне инкарнацо боје. Она ју је скинула кажипрстом, помислио сам да ће га полизати. Уместо тога извадила је папирну марамицу из унутрашњег џепа црног капута. Лагано је обрисала усне, тако да не размаже кармин, онда превила марамицу и обрисала ивице уста, направила неколико покрета и упитала ме:

- Јесам ли се замазала?

Одмахнуо сам главом. Она је ипак извадила огледалце, задовољно се погледала, а онда се нагнула према мени, као да се крије, као да не жели да неко чује наставак нашег разговора.

- Како твој посао напредује?

- Сад је мртва сезона. Ништа се не дешава, али, у принципу се не жалим.

- Ти о мени знаш све, ја о теби скоро па ништа.

- Па питај ме?

- Јеси ли удата?

- Не губиш време. Нисам али, сам у стабилној вези дуги низ година.

- Само онако питам. Живиш са њим?

- Види ти њега! Не. Сестра и ја станујемо заједно мада она више времена проводи код момка него са мном.

- Чиме се бавиш?

- Завршила сам Филолошки факултет, неохеленске студије, али се никад нисам бавила својом струком.

- Смех.

- Радим у банци.

- Неохеленистика? Никад чуо.

Она је нехајно одмахнула главом.

- Где станујеш?

- Ту близу, у Хиљаду триста каплара.

- Знаш ли да их је било хиљаду триста тридесет два?

- Кога?

- Каплара.

- Нисам знала. Одкуд ти то?

- Постоји евиденција Војне школе у Скопљу. Можда се неко име понавља, али сам сасвим сигуран да није округао број.

- Разлика је само тридесет два, мада, као што и сам кажеш подаци и нису баш поуздани.

- Нико се није потрудио да сазна истину. Комплетан национални корпус се повео за једном изјавом неког политичара: „Било их је око хиљаду и триста.“ И то се узима као званичан податак.

- Зашто ти је то толико битно? Сви су они одавно у рају. Кога је брига? Знаш ли да више од две трећине града и не зна ко су били ти каплари.

- Ето, мени је то битно. То нису бројеви него судбине. Зашто би било ко ускратио неким људима судбину. Замисли када би се на почетку улице поставила спомен плоча са именима свих тих голобрадих војника. Апропо, срамота је за ову земљу је што таква плоча никад није постављена. Елем, кад дођеш до редног броја хиљаду и триста, неко каже крај. Вас тридесет двојица нисте обухваћени званичном статистиком, ви нисте постојали. Имена улица, школа су фактографски, суштински, како год хоћеш погрешна.

- Шта предлажеш?

- Да нас двоје покренемо иницијативу да се све улице и школе преименују.

- Имаш право. Заиста. Апсолутно. Слажем се, ево рука.

- И да се постави спомен плоча.

- И да се постави спомен плоча.

- Заиста ми је чудан, прво твој избор факултета, а после и посао предузимача којим се бавиш, имајући у виду твоје сфере интересовања.

XI

- Живот човека се састоји од низа узастопних грешака. Неки од нас се навикну на њих, неки подлегну

притиску. Огромна већина их и не примећује јер све нежељене догађаје описује збирном именицом судбина. Моја највећа грешка је избор факултета. Иако сам опседнут писањем и сликарством ноге су ме довеле на праг зграде у улици Двадесет седмог марта број осамдесет. Нисам од оних који ће рећи да су залутали. Тачно сам знао шта машинство проучава, као што сам тачно знао да органски не подносим било какву технику, а машина се чак и плашим. Једна од омиљенијих историјских личности ми је Нед Луд. Па ипак, ту сам. Како се данас кајем због тога!

- Али, да ли се та грешка може исправити?

- Да сам за тих година студирања сваки дан написао по једну реченицу била би то једна солидна прича. Може ли се речима вратити бескорисно утрошено време на цртежима, прорачунима и теоријама које ионако никад нисам, до краја, разумео. Пародоксално звучи то што сам за савезника узео слова, иста она слова која сам као жртву принео божанству бројева.

- О чему би ти писао?

- Зашто се не знају места где почивају Александар Македонски, Џингис Кан, Атила-Бич Божији и, рецимо, Хитлер?

- За Александра не знам, остали крвници и нису заслужили да почивају у обележеном гробу.

- Зашто би уопште морао да постоји гроб било ког човека, био он освајач или не? Мислим да знам одговор на оба питања. Освајачи су умрли сами, без сведока, тако да се не зна ни кад су умрли ни тачан узрок смрти,

време и место сахране. Али, како се не зна време смрти може се оправдано посумњати да ли су они уопште преминули или, још боље, да ли су икад живели. Тако два, екстремно различита појма затварају круг, закључавајући историју у сопствену љуштуру. Ако не постоји доказ смрти: хумка, споменик, стела, костурница, капела, урна, онда нема доказа и да је неко живео. Вероватно су до истог закључка дошли и српски сељаци после Великог рата, па су подизали споменике крајпуташе, онима које нису могли да сахране.

Много компликујеш, али ми је занимљиво да те слушам.

Када смо већ код теме војсковођа право ниоткуд на памет ми паде рат за Фокландска или Малдивска острва, како ти драго. У Аргентини је на власти била војна хунта, ни боља ни гора од било које војне хунте коју је подржавала Америка. Наравно, ту власт су подржавле и остале сестринске диктатуре Јужне Америке које ионако личе као јаје јајету.

- Предугачак увод. Шта покушаваш да ми кажеш?

- Једног јутра је генерал, да би усрећио све незадовољније раднике и сељаке решио да освоји архипелаг настањен овцама и тек понеким чобанином, што му и није баш било тешко. И ту настаје проблем. Генерал није предвидео да пријатељска Америка више воли материнску Енглеску. На челу те државе била је дама која ће у историји остати упамћена као Челична Леди, мада лично сматрам да јој много више приличи надимак Наџак Баба У Старомодној Сукњи којој се

нимало није свидело да неко други шиша њене питоме овце које, додуше, пасу траву која није њена.

- Превише идеш у ширину. Не видим поенту.

- Епилог је познат. Влада Аргентине је остала изолована и упркос храбрости војника и подршци пацифиста широм света, чији су маршеви мира по правилу завршавали тучама са органама реда и закона, приморана да капитулира. Све војне хунте и САД су одушевљено поздравиле свргавање ненародног режима у Аргентини. Наџак баба је добила племићку титулу, енглески фудбал је остала без Ардиљеса. Само овце нису видели никакву промену. Некако у време када сам интензивно проучавао аргентинску демократију искључили су ми телефон. Прво сам хтео да се жалим, јер ми рачун није био уручен, али сам те вечери у тањиру са белим сиром нашао инкриминисни одсечак. Постао сам забораван. Није ми много требало да пронађем решење.

- Стани, успори мало, не могу да те пратим. Само скачеш са теме на тему.

- Купио сам блокчић наранџастих корица. У њему сам бележио обавезе и задатке који ми предстоје. Не много задуго потом, схватио сам да много времена губим листајући странице. Онда сам груписао информације: једна бележница за посао, једна за куповину, једна за куповину и рачуне, једна за културне догађаје, једна за спорт...

- Чекај, зар ти није било лакше да отвориш директоријум, фајл или, најзад, имаш и опцију белешке на мобилном.

- Ово је мало старија прича, када такве могућности нису постојале.

- Аха, нисам добро разумела, мислила сам да причаш о садашњем времену. И...

- Престао сам да се дружим. Све ређе сам излазио из стана, телевизију не гледам и све време проводим тражећи где ми се који нотес налази, а кад неким чудом и нађем некакву свешчицу то свакако није она коју тражим.

- Стани, збунио си ме. Шта покушаваш да ми кажеш?

- Како сам изабрао факултет.

- Па предугачак увод и не видим никакву повезаност, али дозволићу ти да наставиш, рекла је у стилу каквог судије.

- Ноге су ми вириле испод кревета док сам стомаком покупио сву прашину и паучину која се годинама таложила на месту где ни бубашвабе више не свраћају. Али, то је било још једино место где нисам тржио телефонски именик. У току те потраге „ископао“ сам давно затурен дневник. На црвеним корицама, дебелим црним словима је писало: „Речник појмова.“ Парафразираћу ти неке од њих. Песимизам: На питање шта је сива боја, од двадесет испитаника седамнаест је одговорило: „Комбинација црне и беле“, а три: „Нијанса црне.“ По мишљењу анкетираних грађана сива не може да буде нијанса беле.

- Ништа ја тебе не капирам.

- Жеља: Да људи стварно верују у фонтану жеља, не би у њу убацивали само ситан новац, понекад чак и дугмиће него би, у складу са тржишном економијом, пропорционално жељама и монета била већа. Колачи: Од бајатих колача по здравље човека су једино опаснији бајати људи. Самоћа: Самоћа је као тумор, човек постане свестан да је болестан тек кад болест постане неизлечива.

- Морбидно.

- Да, али и истинито... Преварио сам те драга моја Елена. Нема поуке, нема закључка, само збуњени тинејџер са новчићем у руци...

XII

Порука бр 1

„Ако једног дана, Драгане, сретнеш њу или неку која само личи на њу, позови је на кафу или чашу белог бермета па да једно другом испричате све приче које сте годинама ћутали. И кад сване нови дан, пре коначног и дефинитивног растанка, поделићете врући бурек са сиром, ти и она или нека која бар мало личи на њу.

Ако будеш куповао аутомобил обавезно изабери неки црне боје. Није битна марка, тип ни кубикажа, само да су за две нијансе тамнија од њених очију. (Генетичари кажу да се комбинацијом X i Y хромозома никад не

добијају црне зенице. Оно што ми видимо као црно само је тамна нијанса браон. Кажу генетичари...).

Ако ти је за живот неопходан лек који се зове conterat in vobis обавести родбину, пријатеље и познанике да обрате пажњу на твоје понашање јер лек може да призове сулуде мисли и намере.

Ако позајмиш новац некој лепотици боље да одмах позајмицу прогласиш за поклон. То, наравно, неће утицати на њену одлуку да ти исти не врати, али ћеш се сам осећати, бар неко кратко време, много боље..

Ако некако зарадим „озбиљан“ новац саградићу кафић сав у мермеру и стаклу са пуно месинганих гелендера, славина и рукохвата. Зваће се IF. Прву јутарњу кафу гости ће испијати уз тактове истоимене песме Телија Саваласа. А ја ћу стрпљиво чекати да се на улазу појави она или бар неко ко личи на њу...“

XIII

Пет дана је без престанка вејао снег а температура није прелазила нулти подељак. Улице су биле непроходне, наноси на појединим местима су достигали и преко два метра. Кровови кућа су стењали под теретом, венчанице се угибале а калкани кривили. Стабла су пуцала од хладноће и мраза. Расцепили би се и људи само да су остајали ван својих домова дуже од пола сата. Оно што је првог дана изгледало као зимска идила убрзо се